

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

Administrative Factors Affecting School Based Management in the Schools under The Khon Kaen Municipality

ยุทธศักดิ์ ไชยสีหา (Yuttasak Chaisiha)*

วัลลภา อาริรัตน์ (Wallapha Ariratana, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 3) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น 4) เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 11 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 32 คน ครูผู้สอน จำนวน 191 คน รวมทั้งสิ้น 223 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น ด้านปัจจัยทางการบริหาร เท่ากับ 0.990 และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธี Enter เพื่อคัดเลือกตัวแปร และวิธี Stepwise เพื่อหารูปแบบที่ดีที่สุดในการนำไปสร้างสมการพยากรณ์

ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับปัจจัยทางการบริหารในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านภาวะผู้นำ มีระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านโครงสร้างองค์กร และด้านวัฒนธรรมองค์กร ตามลำดับ อันดับสุดท้าย คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร 2) ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีระดับมากที่สุด ด้านการบริหารตนเอง มีระดับมาก อันดับสุดท้าย คือ ด้านการบริหารที่ยืดหยุ่น ต่อเนื่องเป็นระบบ มีระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น มีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น (Y) ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่ามีตัวแปรปัจจัย

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการบริหาร การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

Key words : Administrative Factors, School Based Management

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทางการบริหารที่สามารถพยากรณ์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร (X) ด้านการติดต่อสื่อสาร (X) และด้านวัฒนธรรมองค์กร (X) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ร้อยละ 69.20 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ (Unstandardized score)

$$Y = 0.808 + 0.383 (X_2) + 0.235 (X_5) + 0.207 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Standardized score)

$$ZY = 0.397 (X_2) + 0.319 (X_5) + 0.241 (X_3)$$

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the level of administrative factors affecting school-based management in the schools under The Khon Kaen Municipality; 2) study the level of school-based management; 3) analyze the relationship between administrative factors and school-based management; and 4) study the administrative factors affecting school-based management. Sampling group was 223 informants including 32 administrators and 191 teachers from 11 schools under The Khon Kaen Municipality.

The questionnaire was used as research instrument with the reliability of 0.990 and 0.991 in term of administrative factors and school-based management respectively. Data was analyzed using the ready-to use computer program to search for frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson product moment correlation coefficient and the coefficient of multiple regression equation through the methods of "Enter" and "Stepwise" in order to select the variables and find out the best format before creating the prediction equations.

Research findings were as follows;

1) Overall image of administrative factors was at a "high" level. When compared with each other, it could be ranked from high to low as follows: The leadership was found with the "highest" level, followed by the organizational structure and the organizational culture which were respectively found with a "high" level. The communication was the last one which also found at a "high" level. 2) Overall image of the level of school-based management was at a "high" level. When compared with each other, it could be ranked from high to low as follows: The decentralization and the participatory administration were found with the "highest" level, followed by a "high" level of self-administration. The last one was found with a "high" level of the systematic, continuous and flexible administration. 3) A high level of positive relationship between administrative factors and school-based management in the schools under The Khon Kaen Municipality (Y) was found with statistical significance at the 0.01 level. 4) The result of multiple regression analysis found that the administrative factors which could predict the level of school-based management with statistical significance at the .01 level included: the organizational structure (X₂), the communication (X₅), and the organizational culture (X₃). The coefficient of prediction value was 69.20 percent. These could be formed as regression equations as follows;

Regression Equation of Unstandardized Score

$$Y = 0.808 + 0.383 (X_2) + 0.235 (X_3) + 0.207 (X_5)$$

Regression Equation of Standardized Score

$$Z = 0.397 (X_2) + 0.319 (X_3) + 0.241 (X_5)$$

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ คุณภาพทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง และคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ส่วนหนึ่งได้รับระบบการจัดการศึกษาในประเทศ ในขณะที่สังคมโลกพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาในระบบ สถานศึกษาจำเป็นต้องตอบสนองพัฒนาคุณภาพ ของเยาวชนให้สอดคล้องกับลักษณะสังคมทั้งปัจจุบัน และอนาคต จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และให้กระทรวง กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษาโดยตรง

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) เป็นรูปแบบการบริหาร โรงเรียนที่ได้รับความสนใจในวงการบริหารโรงเรียน มากในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับ แนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (ธีระ รุญเจริญ, 2550) แนวคิดการบริหาร ในลักษณะที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SchoolBased Man- agement) มุ่งเน้นให้สถานศึกษามีอิสระ มีความคล่อง ตัวในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้าน

การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยอยู่ บนพื้นฐานของหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 5 ประการ คือ 1) หลักการกระจายอำนาจ 2) หลัก การมีส่วนร่วม 3) หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ ประชาชน 4) หลักการบริหารตนเอง และ 5) หลักการ ตรวจสอบและถ่วงดุล เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจและให้มีการบริหารในรูปคณะกรรมการ โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทน ครู และผู้แทนชุมชน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจ ที่ดีที่สุดเกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542)

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการ สำคัญที่จะทำให้กลไกของสถานศึกษาขับเคลื่อน การกิจที่รับผิดชอบ ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และในการ บริหารจะต้องประกอบด้วยปัจจัยทางการบริหารต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เกตุฉัตรภรณ์ นาเมืองรักษ์ (2551) พบว่า ปัจจัยการบริหาร ด้านนโยบายและการ ปฏิบัติ ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ด้านลักษณะบุคคล และด้านลักษณะองค์การ ส่งผลต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 63.10 สอดคล้องกับ พระสมุห์บุญชู ชูติปัญโญบุญวงศ์ (2550) พบว่า ปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย ด้านการจัดหาและใช้ ทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำ ด้านความผูกพันต่อองค์กร และด้านการติดต่อสื่อสาร ที่ส่งผลต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยสามารถทำนายการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานได้ร้อยละ 67.00

เทศบาลนครขอนแก่น เป็นองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดขอนแก่น มีโรงเรียนในสังกัด

จำนวน 11 โรงเรียน เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 10,929 คน จำนวนครูทั้งสิ้น 500 คน ผู้บริหารโรงเรียน 32 คน และที่ผ่านมา "การบริหารและจัดการศึกษาในอดีตของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นโดยภาพรวมยังขาดเอกภาพในการบริหารทั้งด้านการกำหนดนโยบายและการบริหารงานด้านอื่น ๆ ด้วยตัว ในทางปฏิบัติเป็นการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ โรงเรียนจึงขาดความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาอย่างอิสระ ขาดการมีส่วนร่วมทั้งจากภาคประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในสังคม" (สมศักดิ์ วิไลแก้ว, 2551) จากนโยบายของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เทศบาลนครขอนแก่นได้ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาในสังกัดบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 ซึ่งมุ่งเน้นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา โดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การบริหารจัดการ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ทั้งด้านการปรับเปลี่ยนแนวคิดเกี่ยวกับบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ บทบาทของชุมชนทำให้ทุกฝ่ายเกิดองค์ความรู้ใหม่ในเชิงหลักการ แต่ยังมีปัญหาอุปสรรค ด้านปัจจัยหลายด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม การบริหารงานของผู้บริหาร การกระจายอำนาจยังไม่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียค่อนข้างน้อย

ดังนั้นเพื่อให้โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นมีประสิทธิภาพในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน และเป็นการเพิ่มคุณภาพในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ซึ่งผลการวิจัยที่ได้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาสามารถ

นำไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นอยู่ในระดับใด
2. โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นมีสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นอย่างไร
4. ปัจจัยทางการบริหารด้านใดบ้างที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
4. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น
2. ปัจจัยทางการบริหารอย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นนิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยทางการบริหาร หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ได้แก่ 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ด้านการติดต่อสื่อสาร

1) ด้านภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความสามารถในการบริหาร สามารถนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สร้างสรรค์ผลงานอยู่เสมอ ใช้หลักเหตุผลในการบริหารงาน สามารถประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

2) ด้านโครงสร้างองค์กร หมายถึง การจัดโครงสร้างองค์กรให้มีความยืดหยุ่น เน้นการกระจายอำนาจ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน มีระบบการติดต่อประสานงานทั้งในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน เพื่อให้มีการดำเนินงานที่สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สนับสนุนให้มีการประสานงานอย่างทั่วถึง จัดบุคลากรสอดคล้องกับความรู้ ความสามารถ และจัดกระบวนการดำเนินงานที่ส่งเสริมและเอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และหน่วยงานต่าง ๆ

3) ด้านวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง การทำงานร่วมกันเป็นทีม การเปิดโอกาสยอมรับความคิดเห็นใหม่ ๆ ของบุคลากร การสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงาน การเห็นคุณค่าของการประเมินเพื่อพัฒนาการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเกื้อกูลกัน การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การเรียนรู้ร่วมกัน

4) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง เทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการ และการเรียนการสอน ที่ทันสมัย ฐานข้อมูลในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารและการเรียนการสอน การใช้ระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีในการบริหารและการเรียนการสอน มีบุคคลรับผิดชอบบำรุงรักษาเทคโนโลยี และพัฒนาระบบฐานข้อมูล

5) ด้านการติดต่อสื่อสาร หมายถึง ผู้บริหารใช้เทคนิค หรือรูปแบบในการติดต่อประสานงานอย่างหลากหลายช่องทาง เพื่อให้บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสาร มีระบบการสื่อสารที่มีความเที่ยงตรงรวดเร็ว และเพียงพอต่อการตัดสินใจของครู ชุมชน และผู้ปกครอง มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกัน มีการนำเอาข้อมูลย้อนกลับไปใช้เพื่อปรับปรุงงานด้านการบริหาร มีการพัฒนาเครื่องมือ และวิธีใช้ในการติดต่อสื่อสาร

2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การกำหนดทิศทางการทำงานในการปฏิบัติงานของโรงเรียนโดยการบริหารที่มีการกระจายอำนาจ แบบมีส่วนร่วม บริหารตนเองหลักดูคุณภาพ การคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน

1) การกระจายอำนาจ หมายถึง การที่โรงเรียนกระจายหรือแบ่งการบริหารให้บุคลากรในโรงเรียนนั้น ๆ ร่วมกันบริหาร ตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ ความรับผิดชอบและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการงบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ไปสู่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการมอบอำนาจให้คณะบุคคลมีความอิสระคล่องตัวในการดำเนินงาน และตัดสินใจสั่งการตามหน้าที่ความรับผิดชอบในสายการบังคับบัญชา

2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหาร อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย วิธีการดำเนินงานของโรงเรียน และกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำของโรงเรียน บุคลากรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ มีความรับผิดชอบร่วมกันในการบริหาร มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม

3) การบริหารตนเอง หมายถึง โรงเรียนมีการมอบหมาย สั่งการได้อย่างอิสระ ผู้บริหารแสดงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ อย่าง

ชัดเจน มีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและความต้องการของท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาในโรงเรียน มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและการสนับสนุนงบประมาณ มีการจัดระบบ และกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรฐานการปฏิบัติงานของทุกฝ่าย และบุคลากรในโรงเรียน

4) การบริหารที่ยืดหยุ่นต่อเนื่องเป็นระบบ หมายถึง การบริหารโรงเรียนมีลักษณะยืดหยุ่น ใช้วิธีการ หรือยุทธวิธีที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการบริหาร มีการวางแผนปฏิบัติงานสร้างสรรค์พัฒนางาน และมีการนิเทศติดตามงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ระบบวงจรคุณภาพ PDCA

3. **ผู้บริหารสถานศึกษา** หมายถึง ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

4. **ครูผู้สอน** หมายถึง ครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติการสอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

5. **เทศบาลนครขอนแก่น** หมายถึง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นต้นสังกัดของสถานศึกษาในเขตเขตเทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 11 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 32 คน และครูผู้สอนจำนวน 500 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 532 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการคำนวณโดยใช้สูตรของเครจซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 223 คนโดยกลุ่มผู้บริหาร ใช้จากประชากรทั้งหมดจำนวน 32 คน และครูผู้สอน จำนวน 191 คน จากการกำหนดสัดส่วนจำนวนครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยทางการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ 2) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ 5) ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสาร ตัวแปรตาม คือ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) การบริหารตนเอง 4) การบริหารที่ยืดหยุ่นต่อเนื่องเป็นระบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยทางการบริหาร เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.990 ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.88 และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.991 ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และหาค่าเฉลี่ย 2) ระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางการบริหาร กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) 4) วิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อ

การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ด้วยวิธีการ Enter เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญ แล้วนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญไปวิเคราะห์ต่อด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อพิจารณารูปแบบที่ดีที่สุดในการนำตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติไปสร้างสมการพยากรณ์

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่าระดับปัจจัยทางการบริหารในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือ ด้านภาวะผู้นำ มีระดับมากที่สุด ด้านโครงสร้างองค์กร มีระดับมาก ด้านวัฒนธรรมองค์กร มีระดับมาก ส่วนปัจจัยทางการบริหารที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร มีระดับมาก

2. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

ผลการวิจัยพบว่าระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ คือด้านการกระจายอำนาจ, ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีระดับมากที่สุด รองลงมา คือด้านการบริหารตนเอง มีระดับมาก ส่วนระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการบริหารที่ยืดหยุ่นต่อเนื่องเป็นระบบ มีระดับมาก

3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยทางการบริหารกับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) โครงสร้างองค์กร 3) วัฒนธรรมองค์กร

4) เทคโนโลยีสารสนเทศ 5) การติดต่อสื่อสาร กับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.588 – 0.774 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน เมื่อพิจารณาทิศทางของความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกทุกด้าน แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แต่ละปัจจัยทางการบริหารพบว่าปัจจัยทางการบริหาร กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้างองค์กร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง รองลงมาได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ลำดับถัดมาคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านวัฒนธรรมองค์กร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ส่วนคู่ที่มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

ผลการวิจัย พบว่า จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโรงเรียนเป็นฐาน พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (X) ร้อยละ 69.20 และสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐานได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
(Unstandardized score)

$$Y = 0.808 + 0.383 (X) + 0.235 (X) + 0.20(X)$$

สมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน (Standardized score)

$$ZY = 0.397 (X) + 0.319 (X) + 0.241(X)$$

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยผู้วิจัยได้พบประเด็นที่น่าสนใจ และควรที่จะนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร กับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น

จากผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร ได้แก่ ภาวะผู้นำ โครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงกับระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.533 – 0.774 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกทุกด้าน แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในลักษณะคล้ายตามกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์กันทางบวกกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สูงสุด คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้างองค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.740 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นให้ความสำคัญกับการกำหนดโครงสร้างองค์กร ที่มีความยืดหยุ่น ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน เน้นการกระจายอำนาจ และการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 9 (2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจาย

อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ อีระ รุญเจริญ (2550) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และสอดคล้องกับ อีระพงษ์ วงษ์หนองหอย (2552) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้างทางการบริหารที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก อยู่ในระดับสูง มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.69 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุณีย์ ทองห่อ (2548) ซึ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่าปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ 0.672 มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง

2. ผลการศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่ามีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ โครงสร้างองค์กร การติดต่อสื่อสาร และวัฒนธรรมองค์กร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R) ร้อยละ 69.20 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัยว่าปัจจัยทางการบริหารอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น และ

ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเทศบาลนครขอนแก่นได้มีการกระจายอำนาจการบริหารในด้านต่าง ๆ ให้กับโรงเรียนในสังกัดเพื่อให้โรงเรียนมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้ การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550) กล่าวถึง โครงสร้างองค์กรว่าเป็นกระบวนการของการกำหนดความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการระหว่างบุคคลและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือหมายถึง ลักษณะการแบ่งงานอย่างเป็นทางการเป็นกลุ่มหรือความร่วมมือ ซึ่งจะเห็นได้ว่าระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นยังต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญหลายประการในการดำเนินการ สอดคล้องกับ พระสมุห์บุญชู ขุติปัญโญ บุญวงศ์ (2550) ซึ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหาร 4 ด้าน คือ ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากร ด้านภาวะผู้นำ ด้านความผูกพันต่อองค์กร และด้านการติดต่อสื่อสาร ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยสามารถทำนายการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ร้อยละ 67.00 และสอดคล้องกับ สัลมาน สะบูดิง (2551) ซึ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านการดำเนินงานเป็นทีม ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านภาวะผู้นำ และด้านโครงสร้างองค์กร สามารถพยากรณ์การดำเนินงาน

ประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1 ได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.842 มีประสิทธิภาพในการพยากรณ์ร้อยละ 70.80

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัย พบว่าปัจจัยทางการบริหารของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นด้านการติดต่อสื่อสาร อยู่ในระดับมาก แต่อยู่อันดับสุดท้าย และเป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ ดังนั้นโรงเรียนควรมีการพัฒนากระบวนการสื่อสารให้มีความเที่ยงตรงรวดเร็ว และเพียงพอต่อการตัดสินใจของครู และควรนำเอาข้อมูลย้อนกลับไปใช้เพื่อปรับปรุงงานด้านการบริหารจัดการส่วนผู้บริหารควรพัฒนารูปแบบและเทคนิคในการติดต่อสื่อสารให้หลายหลายช่องทาง เพื่อให้บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน

2. ผลจากการวิจัย พบว่าระดับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ด้านการบริหารที่ยึดหยุ่นต่อเนื่องเป็นระบบ อยู่ในระดับมาก แต่อยู่อันดับสุดท้าย ดังนั้นโรงเรียนและผู้บริหารควรมีวิธีการ หรือยุทธวิธีที่หลากหลายเป็นเครื่องมือในการบริหาร และควรนำเอาวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการวางแผน การสร้างสรรค์พัฒนางาน และการนิเทศติดตามงาน อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

3. ผลจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร กับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวก ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางการบริหารส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการพัฒนาปัจจัยทางการบริหารทั้ง 5 ด้าน

4. ผลจากการวิจัย พบว่าปัจจัยทางการบริหารด้านโครงสร้างองค์กร วัฒนธรรมองค์กร การ

ติดต่อสื่อสาร สามารถร่วมพยานการณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับด้านดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) ควรกำหนดโครงสร้างองค์กรที่มีความยืดหยุ่น เน้นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ 2) ผู้บริหารควรใช้เทคนิคหรือรูปแบบในการติดต่อประสานงานอย่างหลากหลายช่องทาง เพื่อให้บุคลากรได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างครบถ้วน 3) บุคลากรควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เปิดโอกาสและยอมรับความคิดใหม่ ๆ 4) ควรมีการสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติร่วมกันเพื่อก้าวสู่การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป เนื่องจากเป็นปัจจัยที่พบว่าสามารถพยานการณ์การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานได้ถึงร้อยละ 69.20

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพด้านปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพิ่มเติม ซึ่งอาจได้ข้อค้นพบที่แตกต่าง หรือ คล้ายคลึงกัน แต่อาจมีข้อมูลเชิงลึกกว่า เพื่อให้

เกิดความรู้ ความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่นยิ่งขึ้น หลังจากนั้นนำข้อค้นพบจากการวิจัยทั้งสองวิธีมาสร้างข้อสรุปงานวิจัยในภาพรวม อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อนำข้อค้นพบมาเปรียบเทียบกับความเหมือน ความต่าง หากมีความต่างก็จะได้พิจารณาต่อไปถึงสาเหตุที่แตกต่างกัน และหากเหมือนกันจะเป็นเครื่องยืนยันข้อค้นพบ ซึ่งจะทำให้ข้อค้นพบน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิจัยกรณีศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำข้อค้นพบจากการวิจัยทั้งสองวิธีมาสร้างข้อสรุปงานวิจัยในภาพรวม อีกทั้งยังสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติได้ถูกต้องชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกตุฉัตรภรณ์ นาเมืองรักษ์. (2551). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีรพงษ์ วงษ์หนองหอย. (2552). ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 5. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). การบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- พระสมุห์บุญชู ชุตินิโณ บุญวงศ์. (2550). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1. วิทยานิพนธ์. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). การจัดการและพฤติกรรมองค์การ Management and Organizational Behavior. กรุงเทพฯ: วีระพิมพ์และโซเท็กซ์.

- สมศักดิ์ วิไลแก้ว. (2551). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สัลมาน สะบูติง. (2551). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายะลา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุนีย์ ทองห่อ. (2548). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). **รายงานการวิจัย การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Managerment)**. กรุงเทพฯ ฯ: สำนักงานปฏิรูประบบบริหารการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.